

Sygn. akt I CZ 27/06

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski

w sprawie z powództwa M. S.

przeciwko M. S.

o rozwód,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 19 maja 2006 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 8 marca 2006 r.,

odrzuca zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2006 r. Sąd Apelacyjny jako sąd przełożony oddalił wniosek powoda o wyłączenie wskazanych imiennie sędziów Sądu Okręgowego w P. oraz sędziego Sądu Rejonowego w M. delegowanego do Sądu Okręgowego w P. Zażalenie powoda na to postanowienie Sąd Apelacyjny odrzucił jako niedopuszczalne postanowieniem z dnia 8 marca 2006 r.

W zażaleniu skarżący, zarzucając naruszenie art. 394 § 1 i 2 k.p.c., wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia i rozpoznanie zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego o odmowie wyłączenia sędziów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że zażalenie przysługuje tylko w wypadkach określonych wyraźnie w ustawie procesowej. W postępowaniu rozpoznawczym postanowienia zaskarżalne tym środkiem odwoławczym wymieniają art. 394 § 1 i art. 394¹ § 1 i 2 k.p.c. Jako że przepisy te przewidują wyjątki od zasady niezaskarżalności postanowień formalnych wydawanych w toku postępowania, nie powinny być interpretowane rozszerzająco.

Z przepisu art. 394 § 1 pkt 10 k.p.c. wywieść można normę, że zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienia sądu pierwszej instancji, których przedmiotem jest oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego. Za utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego należy uznać pogląd, że sąd przełożony nad sądem, w którym sprawa się toczy, rozstrzygający na podstawie art. 52 § 1 *in fine* k.p.c. o wyłączeniu sędziego, działa w zastępstwie tego sądu. Jeżeli zatem sądem właściwym do rozstrzygnięcia o wyłączeniu sędziego będzie sąd pierwszej instancji, sąd przełożony orzekający w oparciu o art. 52 § 1 k.p.c. również działał będzie jako sąd pierwszej instancji (por. uchwałę z dnia 11 marca 1968 r., III CZP 12/68, OSNC 1968, nr 11, poz. 180, uchwałę siedmiu sędziów z dnia 21 lutego 1972 r., III CZP 76/71, OSNC 1972, nr 9, poz. 152, wpisaną do księgi zasad prawnych, uchwałę z dnia 6 marca 1998 r., III CZP 70/97, OSNC 1998, nr 9, poz. 132). Nie ulega wątpliwości, że na wydane przez sąd okręgowy działający jako sąd przełożony nad sądem rejonowym postanowienie o oddaleniu wniosku

o wyłączenie sędziego służyć będzie, na podstawie powołanego art. 394 § 1 pkt 10 k.p.c., zażalenie do sądu apelacyjnego. Sytuacja przedstawia się odmiennie, gdy sądem przełożonym właściwym do rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego jest sąd apelacyjny. Sąd ten również orzekać będzie jako sąd pierwszej instancji. Niemniej jednak, z przepisu art. 394 § 1 wynika jednoznacznie, że zażalenie przysługuje do sądu drugiej instancji. Sąd Najwyższy nie może natomiast w żadnym razie być uznany – poza wyjątkiem przewidzianym w art. 390 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. – za sąd drugiej instancji, jak wymaga tego art. 394 § 1 *in principio* k.p.c. Wynika stąd, że art. 394 § 1 k.p.c. nie stanowi podstawy zażalenia na postanowienie oddalające wniosek o wyłączenie sędziego wydane przez sąd apelacyjny działający jako sąd przełożony.

Za podstawę do zaskarżenia takiego postanowienia nie można również uznać przepisów art. 394¹ § 1 i 2 k.p.c. Przepisy te enumeratywnie wymieniają postanowienia, na które służy zażalenie do Sądu Najwyższego. Z ich brzmienia wynika, że zażalenie oparte na ich podstawie przysługuje wyłącznie na postanowienia wydane przez sąd drugiej instancji. Tymczasem w analizowanej sytuacji procesowej sąd apelacyjny orzeka jako sąd pierwszej instancji. Nie bez znaczenia pozostaje tu także okoliczność, że zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje w ściśle określonych przez ustawodawcę wypadkach.

Przedstawione argumenty prowadzą do wniosku, że *de lege lata* na postanowienie oddalające wniosek o wyłączenie sędziego wydane przez sąd apelacyjny, działający na podstawie art. 52 § 1 k.p.c. jako sąd przełożony, nie służy zażalenie. Stanowisko takie zajął również Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 17 września 2003 r., II CZ 80/03 (niepubl.) i z dnia 26 listopada 2003 r., III CZ 117/03 (niepubl.).

Wszystko to oznacza, że zaskarżeniu do Sądu Najwyższego nie podlega również postanowienie Sądu Apelacyjnego o odrzuceniu zażalenia na jego postanowienie o oddaleniu wniosku o wyłączenie sędziego.

Z podanych względów orzeczono jak w sentencji (art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ i art. 373 k.p.c.).